بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَارَسُوْلَ اللّٰهِ   اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَاحَبِيْبَ اللّٰهِ   اَلصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُوْرَ اللّٰهِ

صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْكَ وَسَلَّمَ

દિવસની ફર્ઝ નમાઝો માટે અઝાન આપવી સુન્નત છે. અઝાનની ઘણી ફઝીલત છે જેને આપની સેવામાં રજૂ કરીએ છીએ. અલ્લાહ તઆલા આપણને એ ફઝીલતો પ્રાપ્ત કરવાની તૌફીક઼ અતા ફર્માવે.

❖ આખો દિવસ અઝાબથી સલામતી ❖

હઝરત અનસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''જ્યારે કોઈ વસ્તીમાં અઝાન આપવામાં આવે તો અલ્લાહ એને એ દિવસ માટે પોતાના અઝાબથી સલામત રાખે છે.'' *(તિબ્રાનીએ સગીરમાં)*

❖ રાત અઝાબથી સલામત ❖

હઝરત મઅકલ બિન યસારથી રિવાયત છે. કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, **''જે પણ ક઼ૌમમાં સવારમાં અઝાન આપવામાં આવી તો સાંજ સુધી એમના માટે અઝાબથી સલામતી** છે અને જે ક઼ૌમમાં **સાંજે અઝાન આપવામાં આવે એમના માટે સવાર સુધી અલ્લાહના અઝાબથી સલામતી છે.''** *(તિબ્રાનીએ કબીર)*

❖ આકાશના દરવાજા ખુલે છે ! ❖

હઝરત અનસથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું, રસૂલુલ્લાહ

અઝાનની ફઝીલત હદીષના પ્રકાશમાં

صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''જ્યારે અઝાન આપવામાં આવે આકાશના દરવાજા ખોલી નાખવામાં આવે છે અને દુઆ ક઼બૂલી લેવામાં આવે છે.'' *(અબૂશ્શૈખ અઝાનમાં)*

❖ પાંચ અમલની ફઝીલત ❖

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર رضی اللہ عنہماથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''આકાશના દરવાજા પાંચ વસ્તુ માટે ખોલવામાં આવે છે, કુર્આનની તિલાવત માટે, બે સૈન્યના સામના વખતે, વરસાદ પડતી વખતે, મઝલૂમની દુઆ માટે અને અઝાન માટે.'' *(તબ્રાની મુઅજ્જમે સગીરમાં)*

❖ દુઆ ક઼બૂલ થાય છે ❖

હઝરત અનસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''જ્યારે અઝાન આપવામાં આવે છે તો શૈતાન પીઠ ફેરવીને નાસે છે રવહા સુધી, ત્યાં સુધી કે અઝાનનો અવાજ ન સાંભળે. આકાશના દરવાજા ખોલી નાખવામાં આવે છે અને દુઆ ક઼બૂલી લેવામાં આવે છે.'' *(તબ્રાની મુઅજ્જમે ઔસતમાં)* **ફાયદો** : રવહા મદીનાથી ૩૬ માઈલ દૂર છે.

❖ અઝાનની અસર શૈતાન પર ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ્ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''જ્યારે મુઅઝ્ઝિન અઝાન આપે છે તો શૈતાન હવા ખારિજ કરતો નાસે છે.'' *(મુસ્લિમ)*

❖ અઝાનનો સવાબ ગણતરીથી બહાર ! ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ્ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ وسلمએ ફર્માવ્યું, ''જો લોકોને જાણ થઈ જતી કે અઝાન અને પહેલી સફમાં શું (સવાબ) છે પછી તેઓ ન પામી

શકે પરંતુ એના પર ચિટ્ઠી ફેંકવાની હોય તો ફેંકે.'' *(બુખારી, મુસ્લિમ, બયહકી, સુનનમાં)*

❖ નબીની દુઆ મુઅઝ્ઝિન માટે ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ્ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, ઈમામ જવાબદાર છે અને મુઅઝ્ઝિન અમાનતદાર. અય અલ્લાહ ! ઈમામોને સત્ય માર્ગ બતાવ અને મુઅઝ્ઝિનોની મગફેરત ફર્માવ, એક માણસે કહ્યું, અય અલ્લાહના રસૂલ આપે અમને છોડયા એ હાલતમાં કે અમે એ પછી અઝાન માટે મુકાબલો કરીશું. આપે ફર્માવ્યું, તમારા બાદ જમાનો આવશે એમના અઝાન આપનારા એમનામાં બેઈજ્જત હશે.'' *(અબૂશ્શૈખ અઝાનમાં, બયહકી સુનનમાં)*

❖ નિર્જીવ પણ દુઆ કરે ! ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ્ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે, તેઓ નબી ﷺથી રિવાયત કરે છે. આપે ફર્માવ્યું, ''મુઅઝ્ઝિન માટે જ્યાં સુધી એનો અવાજ પહોંચે મગફેરતની દુઆ કરે છે, દરેક ભીનું, સુકુ એના માટે ગવાહી આપશે. નમાઝ માટે હાજરી આપનાર માટે પચ્ચીસ નમાઝો લખવામાં આવે છે અને બે નમાઝોની વચમાં જે છે એનો કફ્ફારો બની જાય છે.'' *(અબૂ દાવૂદ, નસાઈ, ઈબ્ને માજા, બયહકી સુનનમાં)*

❖ ક્યામતના દિવસે દરેકની ગવાહી ❖

હઝરત અબૂ સઈદથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, જ્યારે તું અઝાન આપે બુલંદ અવાજથી આપ કારણ કે જે કોઈ એનો અવાજ સાંભળશે ક્યામતના દિવસે તારા માટે ગવાહી આપશે.'' *(બુખારી, બયહકી સુનનમાં)*

❖ મુઅઝ્ઝિન માટે મગફેરતની દુઆ ❖

હઝરત અબૂ ઉમામા رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, મુઅઝ્ઝિન માટે જ્યાં સુધી એનો અવાજ પહોંચે મગફેરતની દુઆ કરે છે અને એનો સવાબ જે એની સાથે નમાઝ પઢે એના સવાબ જેવો છે.

ફાયદો : એટલે કે એની અઝાન સાંભળીને જેટલા લોકો નમાઝ માટે આવે સર્વને એમની નમાઝનો સવાબ મળશે પણ અઝાન આપનારને સર્વ જેટલો સવાબ મળશે કારણ કે, લોકોના આવવામાં દા'વત મુઅઝ્ઝિનની છે.

❖ મુઅઝ્ઝિનના માથે અલ્લાહનો હાથ ❖

હઝરત અનસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, જ્યારે મુઅઝ્ઝિન પોતાની અઝાનમાં વ્યસ્ત હોય છે અલ્લાહ પોતાનો યદે કુદરત (કુદરતનો હાથ) એના માથા પર રાખે છે અઝાનથી ફારેગ થતાં સુધી આમ જ રાખેલો રહે છે. એનો અવાજ પહોંચે ત્યાં સુધી એના માટે મગફેરતની દુઆ કરે છે, પછી જ્યારે ફારેગ થાય છે તો રબ ફર્માવે છે મારા બંદાએ સાચુ કહ્યું અને....'' *(હાકિમ તારીખમાં, દૈલમી મુસ્નદુલ ફિરદૌસમાં)*

❖ જંગલમાં પણ અઝાન કહો ! ❖

અબ્દુર્રહમાન બિન અબી સઅસઅ અન્સારીથી રિવાયત છે કે હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરીએ એમને કહ્યું, ''હું જોઈ રહ્યો છું કે તમને બકરીઓ અને જંગલ પસંદ આવે છે. જ્યારે તમે તમારી બકરીઓમાં હોય અથવા જંગલમાં તો નમાઝ માટે અઝાન કહો, પોતાનો અવાજ અઝાનમાં બુલંદ રાખો કારણ કે અઝાનનો અવાજ ઈન્સાન, જિન અને કોઈપણ વસ્તુ સાંભળશે તો એ તમારા માટે

ક્યામતના દિવસે ગવાહી આપશે." અબૂ સઈદે કહ્યું કે મેં એને રસૂલુલ્લાહ ﷺથી સાંભળ્યું." *(માલિક, શાફેઈ, બુખારી, નસાઈ, ઈબ્ને માજા, બયહકી, સુનને કુબ્રા)*

❖ આગલા ગુનાહ માફ ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહથી રિવાયત એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફર્માવ્યું, "જે પાંચ વખતની અઝાન આપે ઈમાન અને સવાબની નિય્યતે એના આગલા ગુનાહ બખ્શી દેવામાં આવશે. અને જેણે પોતાના દોસ્તોની ઈમામત કરી પાંચ નમાઝમાં ઈમાન અને સવાબની નિય્યતે એના આગલા ગુનાહ બખ્શી દેવામાં આવશે." *(બયહકી)*

❖ દરેક વસ્તુ મુઅઝ્ઝિનની તસ્દીક઼ (સમર્થન) કરે છે ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ رضي الله عنهથી રિવાયત છે. કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "મુઅઝ્ઝિન માટે એનો અવાજ જ્યાં સુધી પહોંચે મગફેરતની દુઆ કરે છે અને દરેક ભીનું, સુકુ એની વાત સ્વીકારે છે." *(ઈબ્ને અબી શયબા, અબૂ દાવૂદ, તિયાલિસી, બયહકી સુનનમાં)*

❖ બધા નમાઝીઓના બરાબર સવાબ ❖

હઝરત બરાઅ رضي الله عنهથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "મુઅઝ્ઝિન માટે એનો અવાજ પહોંચે ત્યાં સુધી મગફેરતની દુઆ કરે છે અને દરેક ભીનું, સુકુ એનો જવાબ આપે છે જે સાંભળે, અને એના માટે એની સાથે જે નમાઝ પઢે એના જેવો સવાબ છે." *(અબૂશ્શૈખની રિવાયત)*

❖ ક઼્યામતના દિવસે ઈજ્જતવાળા ❖

હઝરત અનસ رضي الله عنهથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "લોકોમાં લાંબા ગળાવાળા

ક઼્યામતના દિવસે અઝાન આપનારાઓ હશે." *(ઈમામ અહમદ)*

ફાયદો : ગળુ લાંબુ હોવાનો મતલબ ઈજ્જતવાન હોવું છે.

❖ મુઅઝ્ઝિનને તરસ નહીં લાગે ! ❖

અબૂબક્ર બિન અબૂ દાવૂદથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે મેં મારા પિતાથી સાંભળ્યું : ફર્માવે છે, "મારી પાસે નબી ﷺનું ફર્માન છે, મુઅઝ્ઝિનોનું ક઼્યામતના દિવસે લાંબુ ગળુ હશે. એમનાં ગળાં એટલે લાંબાં થશે કે લોકો ક઼્યામતના દિવસે તરસ્યા હશે પછી જયારે માણસને તરસ લાગશે એનું ગળુ વળી જશે અને મુઅઝ્ઝિનોને તરસ નહીં લાગે તો એમના ગળાં સીધાં રહેશે." *(બયહકી સુનનમાં)*

❖ મોઅઝ્ઝિન જહન્નમથી મુક્ત ! ❖

અમીરુલ મુ'મિનીન ઉમર બિન ખત્તાબથી રિવાયત છે કે નબી કરીમ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જે ગોશ્ત આગ પર હરામ છે મુઅઝ્ઝિનોનો ગોશ્ત છે અને એમનું લોહી છે. અને જે પણ માણસ સાત વર્ષ અઝાન આપે જેમાં એની નિય્યત સાચી હોય તો એ જહન્નમથી મુક્ત છે." *(અબૂશ્શૈખ)*

❖ મોઅઝ્ઝિન માટે જન્નત વાજિબ છે ! ❖

હઝરત ઈબ્ને ઉમરથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જે બાર વર્ષો સુધી અઝાન આપે એના માટે જન્નત વાજિબ છે અને એની અઝાન પર એના માટે દરરોજ સાઈઠ નેકીઓ અને ઈકામત પર ત્રીસ નેકીઓ લખવામાં આવશે." *(ઈબ્ને માજા, હાકિમ, બયહકી સુનનમાં)*

❖ અઝાન પછી દુરૂદ પઢો ! ❖

હઝરત ષૌબાન رضي الله عنهથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું

રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જેણે એક વર્ષ સુધી સતત અઝાન આપી એના માટે જન્નત વાજિબ છે." *(બયહકી શુઅબુલ ઈમાન)*

❖ સર્વ મુઅઝ્ઝિન બિલાલ પાછળ ❖

હઝરત ષૌબાનથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે મેં બિલાલને ખુશખબરી આપી તો એમણે મને કહ્યું, "અય અલ્લાહના બંદા ! તમે કઈ વાતની મને બશારત આપો છો ?" તો મેં કહ્યું, રસૂલુલ્લાહ ﷺને ફર્માવતાં સાંભળ્યા કે બિલાલ ક્યિામતના દિવસે એવી સવારી પર આવશે જેના પગ સોનાના, લગામ મોતી અને યાકૂતની, એમની પાસે ઝંડો હશે, મુઅઝ્ઝિનો એમની પાછળ પાછળ હશે, આપ એમને જન્નતમાં દાખલ કરશે, એટલે સુધી કે આપ જેણે ચાલીસ દિવસ અલ્લાહને રાજી કરવાના ઈરાદાથી અઝાન આપી એને પણ દાખલ કરશે." *(તબ્રાની સગીરમાં)*

❖ શહીદો પછી મુઅઝ્ઝિનો જન્નતમાં ❖

હઝરત જાબિર رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. પૂછવામાં આવ્યું, "અય અલ્લાહના રસૂલ ﷺ ! જન્નતમાં પ્રથમ પ્રવેશનાર કોણ છે ?!" ફર્માવ્યું, "નબીઓ પછી શહીદો પછી કા'બાના મુઅઝ્ઝિનો, પછી બયતુલ મુકદસના મુઅઝ્ઝિનો, પછી મારી આ મસ્જિદના મુઅઝ્ઝિનો પછી સઘળા મુઅઝ્ઝિનો પોત પોતાના અમલો પ્રમાણે." *(હાકિમે તારીખમાં, બયહકી શુઅબુલ ઈમાનમાં)*

❖ ઈચ્છે એની શફાઅત કરે ! ❖

મૂસા તબીલથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું, રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, જેણે એક વર્ષ સુધી સાચી નિય્યતે અઝાન આપી જેના પર બદલાની માંગ ન કરે તો એને ક્યિામતના દિવસે બોલાવવામાં આવશે. એ જન્નતના દરવાજા પાસે ઉભો રહેશે તો એને કહેવામાં

આવશે કે જેની ઈચ્છે શફાઅત કર ! *(અબૂ અબ્દુલ્લાહ જાફર બિન હુસૈન જુરજાની અમાલીમાં, હમ્ઝા બિન યૂસુફ સહમી મુઅજ્જમમાં, ઈબ્ને અસાકિર, રાફેઈ, ઈબ્ને નજ્જાર)*

❖ મુઅઝ્ઝિનો જુમ્આ સાથે ❖

અબૂ મૂસાથી રિવાયત છે. આપ નબી ﷺથી રિવાયત કરે છે, હશ્રમાં જુમ્આને ઉજળો ચમકતો લાવવામાં આવશે, જન્નતવાળા એને ઘેરી વળશે દુલ્હન માફક. જે પોતાના પતિના ઘરે જઈ રહી હોય, સવાબની નિય્યતે અઝાન આપનારાઓ એની પાસે હશે.

❖ મુઅઝ્ઝિનો હશ્રમાં બેફિકર ❖

હઝરત અનસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. આપ નબી ﷺથી રિવાયત કરે છે, "ક્યિામતના દિવસે મુઅઝ્ઝિનોને ભેગા કરવામાં આવશે જન્નતની ઊંટડીઓ પર, એમની આગળ બિલાલ હશે, બુલંદ અવાજથી અઝાન આપતા સર્વ એમને જોશે. પૂછવામાં આવશે આ કોણ છે ? તો કહેવામાં આવશે, મુહમ્મદ ﷺની ઉમ્મતના મુઅઝ્ઝિનો. લોકોને બીક લાગશે એમને નહીં લાગે, લોકો ચિંતામાં હશે તેઓ નહીં." *(ખતીબ, ઈબ્ને અસાકિર)*

❖ અઝાનનો જવાબ અને ફાયદો ❖

હઝરત અબૂ હુરૈરહ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું, અમે રસૂલુલ્લાહ ﷺ સાથે હતા એટલામાં બિલાલ ઉભા થઈ અઝાન આપવા લાગ્યા. પછી જ્યારે આપ ચૂપ થયા, રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જેણે કહ્યું કહેવા માફક યકીન સાથે, જન્નતમાં દાખલ થશે. *(હાકિમ મુસ્તદરકમાં)*

❖ આ દુઆ ભૂલો નહીં ❖

સઅદ બિન અબી વક્કાસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. આપ

રસૂલુલ્લાહ ﷺથી રિવાયત કરે છે. આપે ફર્માવ્યું, જે મુઅઝ્ઝિનથી સાંભળે ત્યારે પઢે, "હું ગવાહી આપું છું કે અલ્લાહ સિવાય કોઈ મઅબૂદે બરહક્ક઼ નથી, એ એકલો છે એનો કોઈ શરીક નથી, હું ગવાહી આપું છું કે મુહમ્મદ એના બંદા અને રસૂલ છે. (ﷺ) હું અલ્લાહના રબ હોવા પર, ઈસ્લામના દીન હોવા પર અને મુહમ્મદ (ﷺ)ના નબી હોવા પર ખુશ છું, એના ગુનાહ બખ્શી દેવામાં આવશે." *(માલિક, મુસ્લિમ, અબૂ દાવૂદ, ઈબ્ને માજા)*

❖ જવાબ અને ગુનાહોની માફી ❖

હઝરત મુગીરા બિન શુઆબાથી રિવાયત છે. આપ નબી ﷺથી રિવાયત કરે છે, "જ્યારે મુઅઝ્ઝિન અઝાન આપે એના જેવું જે કહે એના ગુનાહ માફ કરી દેવામાં આવશે." *(અબૂશૈખે કિતાબુલ અઝાનમાં)*

❖ એક હજાર દરજાની બુલંદી પ્રાપ્ત ❖

મયસરાથી રિવાયત છે : તેઓ પોતાના અમુક ભાઈઓથી રિવાયત કરે છે, તેઓ નબી ﷺથી. આપે ફર્માવ્યું, અય ઔરતોની જમાઅત ! જ્યારે તમે આ હબ્શીથી સાંભળો કે અઝાન આપે છે અને ઈકામત કહે છે તો કહો જેમ તેઓ કહે, બેશક ! અલ્લાહ તઆલા તમારા માટે લખશે **દરેક કલ્મા પર એક લાખ નેકીઓ,** અને તમારા **એક હજાર દરજા બુલંદ** કરવામાં આવશે, અને તમારાથી **એક હજાર ગુનાહ માફ** કરી દેવામાં આવશે. તેણીઓએ વિનંતિ કરી, આ ઔરતો માટે છે, તો પુરૂષો માટે શું ? ફર્માવ્યું, મર્દો માટે એનું બમણુ." *(ઈબ્ને અસાકિર)*

❖ દરેક શબ્દ લાખનો ❖

ઉમ્મુલ મુ'મિનીન મયમુના رضی اللہ عنہاથી રિવાયત છે. એમણે

કહ્યું, રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "અય ઔરતોની જમાઅત ! જ્યારે તમે આ હબ્શીથી અઝાન અને ઈકામત સાંભળો તો જેમ એ કહે છે તમે કહો, બેશક ! તમારા માટે **હર હર શબ્દે હજાર હજાર દરજા** છે. ઉમરે કહ્યું, આ ઔરતો માટે છે તો પછી પુરૂષો માટે શું ?! ફર્માવ્યું, અય ઉમર ! **પુરૂષો માટે ડબલ.** *(તિબ્રાની કબીરમાં)*

❖ નેકીઓ જ નેકીઓ ! ❖

હઝરત ઈબ્ને ઉમર رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું, રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "કહો જેમ કહે છે મુઅઝ્ઝિન, બેશક ! તમારા માટે **દરેક શબ્દના બદલામાં બે હજાર નેકીઓ** છે. ઉમરએ કહ્યું, અય અલ્લાહના રસૂલ ﷺ ! આ ઔરતો માટે છે, તો પછી પુરૂષો માટે શું ?! આપે ફર્માવ્યું, અય ઈબ્ને ખત્તાબ ! એમના માટે ડબલ છે." *(ખતીબ)*

ફાયદો : આખા દિવસની પાંચ નમાઝોની પાંચ અઝાન અને પાંચ ઈકામત ટોટલ દસ થઈ. અઝાનમાં બાર કલેમા અને ઈકામતમાં ૧૪, આમ એક સમયના ૨૬ કલેમા થયા જેથી બાવન લાખ નેકીઓ મળે જો જવાબ આપવામાં આવે અને સ્ત્રીઓને ૨૬ લાખ. બાવન હજાર દરજાની બુલંદી અને બાવન હજાર ગુનાહની માફી પુરૂષો માટે જો જવાબ આપે અને ૨૬ હજાર દરજાતની બુલંદ અને ૨૬ હજાર ગુનાહોની માફી સ્ત્રીઓ માટે જો જવાબ આપે.

❖ સવાબનો કુલ ટોટલ ❖

આખા દિવસની અઝાન અને ઈકામતના સવાબનો સરવાળો કરવામાં આવે તો એ **બે કરોડ ૬૦ લાખ નેકીઓ** થાય છે. અને સ્ત્રીઓ માટે **એક કરોડ ત્રીસ લાખ, એક લાખ ત્રીસ**

હજાર દરજાતની બુલંદી સ્ત્રીઓ માટે અને **બે લાખ ૬૦ હજાર દરજાતની બુલંદી સ્ત્રીઓ માટે** અને બે લાખ ૬૦ હજાર દરજાતની બુલંદ પુરૂષો માટે, એક લાખ ત્રીસ હજાર ગુનાહોની માફી સ્ત્રીઓ માટે અને એનું ડબલ બે લાખ ૬૦ હજાર પુરૂષો માટે.

જુમ્આના દિવસે એક અઝાન બીજા દિવસોથી વધારે હોય છે તો ૨૪ લાખ નેકીઓ ઉપરના ટોટલમાં જુમ્આના દિવસે વધી જશે.

જો ''અસ્સલાતુ ખૈરૂમ મિનન્નૌમ''ને પણ અઝાનમાં સામેલ માની લેવામાં આવે તો મર્દોના ટોટલમાં ચાર લાખનો અને ઔરતોના ટોટલમાં બે લાખનો દરરોજનો વધારે થશે. ચાર હજાર દરજાતની બુલંદી પુરૂષો માટે અને બે હજાર સ્ત્રીઓ માટે અને ગુનાહોની માફીમાં આમ જ દરરોજના ટોટલમાં વધારો થશે.

જયારે અઝાન અને ઈકામતના જવાબનો આટલો બધો સવાબ છે તો પછી આપણે સમયસર નમાઝ માટે હાજરી આપવી જોઈએ અને અઝાન, ઈકામત સાંભળી એનો જવાબ આપવો જોઈએ અને પોતાને સવાબથી માલામાલ કરવું જોઈએ.

❖ અઝાનનો જવાબ આપો અને જન્નતમાં પ્રવેશો ! ❖

અમીરુલ મો'મિનીન ઉમર બિન ખત્તાબ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું : ''જયારે મુઅઝ્ઝિન اَللّٰهُ اَكْبَرُ કહે તો તમારામાંથી કોઈ કહે اَللّٰهُ اَكْبَرُ પછી કહે اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ તો કહે اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ પછી કહે اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ તો કહે اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ પછી કહે حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ તો કહે لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ પછી કહે حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ તો કહે وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ પછી કહે اَللّٰهُ اَكْبَرُ તો કહે اَللّٰهُ اَكْبَرُ પછી કહે لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ તો કહે

અઝાનની ફઝીલત હદીષના પ્રકાશમાં

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ પોતાના દિલથી તો જન્નતમાં દાખલ થશે. *(મુસ્લિમ, અબૂ દાવૂદ, નસાઈ, તહાવી)*

આ હદીષ શરીફથી અઝાનનો જવાબ કે આપવો એ પૂરવાર થાય છે તો મુઅઝ્ઝિનના દરેક કલેમા પર એ કહે તો કહેવું પણ હય અલતૈનમાં ''લાહૌલા વલા કુવ્વતના ઈલ્લા બિલ્લાહ'' કહેવામાં આવશે.

ઈકામત અઝાન માફક છે અને એનો જવાબ અઝાન માફક આપવામાં આવશે, જેમ કે ઉપરોક્ત જવાબની હદીષમાં વર્ણન થયું. હા ! ઈકામતમાં **قدقامت الصلوٰة** બે વખત બોલવામાં આવે છે જે અઝાન પર વધારો છે, એનો જવાબ **اقامها الله وادامها** છે. હઝરત અબૂ ઉમામાથી રિવાયત છે કે બિલાલે કહ્યું **قدقامت الصلوٰة** તો રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફર્માવ્યું **اقامها الله وادامها** *(અબૂશૈખ)* (આ પ્રમાણે અબૂ દાવૂદ, ઈબ્ને સિનની અને બયહકીમાં પણ રિવાયતો છે.)

ફજરમાં اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِનો વધારો થાય છે તો એના જવાબમાં :–

صَدَقْتَ وَ بَرَرْتَ وَ بِالْحَقِّ نَطَقْتَ કહેવામાં આવે. કામ સેકન્ડોનું અને ફાયદો જિંદગીનો.''

હઝરત અમ્ર બિન આસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, ''જયારે તમે અઝાન સાંભળો તો કહો જેમ એ કહે છે, **પછી મારા પર દુરૂદ** પઢો કારણ કે, જે મારા પર દુરૂદ પઢશે, અલ્લાહ તઆલા એના પર દસ રહમતો ઉતારશે, પછી મારા માટે અલ્લાહ પાસે વસીલો માંગો એ જન્નતનું એક પદ છે, એ અલ્લાહના કોઈ એક બંદા માટે જ છે, હું ઉમ્મીદ રાખું છું કે એ હું પોતે જ છું, તો જેણે અલ્લાહથી મારા

માટે વસીલાની માંગ કરી એના માટે મારી શફાઅત હલાલ થઈ ગઈ." *(ઈમામ અહમદ, મુસ્લિમ, અબૂદાવૂદ, તિર્મિઝી, નસાઈ)*

ફાયદો : અઝાન સમાપ્ત થાય તો અઝાન બાદની દુઆ પઢતાં પહેલાં નબી ﷺની બારગાહમાં પ્રથમ દુરૂદ પઢવું જોઈએ અને કોઈ પણ દુઆ હોય એનાથી પહેલાં દુરૂદ હોવું જોઈએ.

❖ અઝાન પછીની દુઆ ❖

હઝરત જાબિર رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, જે કહે જ્યારે અઝાન સાંભળી લે :–

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ وَ الصَّلٰوةِ الْقَائِمَةِ اٰتِ مُحَمَّدَنِ الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُوْدَنِ الَّذِىْ وَعَدْتَّهٗ حَلَّتْ لَهٗ شَفَاعَتِىْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

એના માટે મારી શફાઅત હલાલ થઈ. *(અહમદ, બુખારી, અબૂ દાવૂદ, તિર્મિઝી, નસાઈ)*

❖ આ દુઆ પણ મેળવી લો ! ❖

સઅદ બિન અબી વક્કાસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જે અઝાન સાંભળ્યા પછી કહે :–

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَ رَسُوْلُهٗ رَضِيْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَ بِمُحَمَّدٍ رَسُوْلًا وَ بِالْاِسْلَامِ دِيْنًا غُفِرَ لَهٗ ذُنُبُهٗ

તો એના ગુનાહ માફ કરી દેવામાં આવશે." *(મુસ્લિમ)*

❖ નેકીઓનો ખજાનો ❖

મૂસા બિન જાફરથી રિવાયત છે : તેઓ પોતાના પિતાથી અને પોતાના દાદાથી રિવાયત કરે છે. આપે કહ્યું રસૂલુલ્લાહ ﷺએ

ફર્માવ્યું, "જે કહે જ્યારે મુઅઝ્ઝિનથી અઝાન સાંભળે **مَرْحَبًا بِالْقَائِلِيْنَ عَدْلًا مَرْحَبًا بِالصَّلٰوةِ اَهْلًا** અલ્લાહ એના માટે વીસ લાખ નેકીઓ લખવામાં આવશે. વીસ લાખ ગુનાહ માફ કરવામાં આવશે અને વીસ લાખ દરજાત બુલંદ કરવામાં આવશે. *(ખતીબ)* સઅદ બિન અબી વક્કાસ رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું જે કહે જ્યારે મુઅઝ્ઝિન અઝાન આપે :–

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَضِيْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَ بِالْاِسْلَامِ دِيْنًا وَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا غُفِرَ لَهٗ ذُنُوْبُهٗ

તો એના ગુનાહ બખ્શી દેવામાં આવશે. તો એક માણસે એમને સવાલ કર્યો, અય સઅદ ! એના આગલા પાછલા ગુનાહ ? એમણે કહ્યું, આ પ્રમાણે મેં રસૂલુલ્લાહ ﷺને ફર્માવતાં સાંભળ્યા છે." *(ઈબ્ને અબી શયબા)*

હઝરત જાબિર رضی اللہ عنہથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, "જે કહે જ્યારે અઝાન સાંભળી લે:

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ اٰتِ مُحَمَّدَنِ الْوَسِيْلَةَ وَابْعَثْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ الَّذِىْ وَعَدْتَّهٗ وَجَبَتْ لَهٗ شَفَاعَتِىْ

તો એના માટે મારી શફાઅત વાજિબ છે." *(દારકુતની ઈફરાદમાં)*

હઝરત ઈબ્ને મસઊદથી રિવાયત છે. એમણે કહ્યું કે રસૂલુલ્લાહ ﷺએ ફર્માવ્યું, જ્યારે નમાઝની અઝાન સાંભળે તો મુઅઝ્ઝિન કહે એ તકબીર કહે, મુઅઝ્ઝિન લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ અને શહાદત આપે મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહની તો એ એની શહાદત આપે અને કહે :–

اَللّٰهُمَّ اَعْطِ سَيِّدَنَا مُحَمَّدَنِ الْوَسِيْلَةَ وَاجْعَلْ فِى الْعَالَمِيْنَ دَرَجَتَهٗ وَفِى الْمُصْطَفِيْنَ مَحَبَّتَهٗ وَفِى الْمُقَرَّبِيْنَ ذِكْرَهٗ اِلَّا وَجَبَتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ مِنِّىْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

એના માટે મારી શફાઅત વાજિબ છે ક઼િયામતના દિવસ. *(ઈબ્ને સિન્ની)*

ફાયદો : અઝાન બાદની દુઆની અલગ અલગ રિવાયતો છે અને અમુકમાં થોડો શબ્દાર્થી ફરક છે, તો એમાંથી કોઈ પણ દુઆ પઢી શકાય છે, દુઆનો મૂળ હેતુ વસીલાની માંગ છે અને એ દરેક રિવાયતમાં છે.

નોંધ : આપણે અઝાન બાદની દુઆમાં અંતમાં આ શબ્દોનો વધારો કરીએ છીએ :–

وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّكَ لَاتُخْلِفُ الْمِيْعَادَ

તો એ એટલા માટે કે દરેક રિવાયતી દુઆમાં શફાઅતની ખુશખબરી સંભળાવવામાં આવી છે તો આપણે કહીએ છીએ, ''અમને ક઼િયામતના દિવસે આપની શફાઅત અતા ફર્માવશે, બેશક ! તું વાયદા ખિલાફી નથી કરતો. સારાંશ એ કે જે શફાઅતનો વાયદો છે એ શફાઅતની આપણે આપણા માટે માંગ કરી રહ્યા છીએ.

બીજો ખુલાસો એ છે કે જેની બશારત અને ખુશખબરી આપવામાં આવી છે એ ત્યારે મળે છે જ્યારે આપણો એ અમલ ક઼બૂલી લેવામાં આવે. એટલે શફાઅતની માંગથી અમલ ક઼બૂલી લેવાની માંગ છે. આ પ્રકરણમાં અઝાન, મુઅઝ્ઝિન, જવાબ આપનાર અને અઝાન બાદની દુઆ આમ ચાર પ્રકારની વાતો છે તો એ ચારેવની ફઝીલતમાં અમે ચાલીસ હદીષોનો અમૂલ્ય તોહફો તમને અર્પણ કર્યો. અલ્લાહ તઆલા આપણને અમલની તૌફીક઼ અતા ફર્માવે. આમીન બિજાહિ સૈયિદિલ મુરસલીન.

وَمَا عَلَيْنَا اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِيْنُ

બાગે જન્નતમેં

અઝ : ઉસ્તાદે ઝમન હઝરત મૌલાના હસન રઝાખાં બરેલ્વી رحمۃ اللہ علیہ

બાગે જન્નતમેં નિરાલી ચમન આરાઈ હૈ
ક્યા મદીને પે ફિદા હો કે બહાર આઈ હૈ

ઉનકે ગૈસૂ નહીં રહમત કી ઘટા છાઈ હૈ
ઉનકે અબરૂ નહીં દો કિબ્લોં કી યક જાઈ હૈ

સંગરેઝોંને હયાતે અબદી પાઈ હૈ
નાખુનોં મેં તેરે એઅ્જાઝે મસીહાઈ હૈ

સરે બાલીં ઉન્હેં રહમત કી ઘટા લાઈ હૈ
હાલ બિગળા હૈ તો બીમાર કી બન આઈ હૈ

જબ તેરી યાદ મેં દુન્યા સે ગયા હૈ કોઈ
જાન લેને કો દુલ્હન બનકે ક઼ઝા આઈ હૈ

દર્દે દિલ કિસ કો સુનાઉં મૈં તુમ્હારે હોતે
બેકસોં કી ઈસી સરકાર મેં સુનવાઈ હૈ

આપ આએ તો મુનવ્વર હૂઈ અંધી આંખેં
આપ કી ખાકે ક઼દમ સુરમા એ બીનાઈ હૈ

જાન દી તૂને મસીહા ઓ મસીહાઈ કો
તૂ હી તો જાને મસીહા ઓ મસીહાઈ હૈ

ચશ્મે બેખ્વાબ કે સદક઼ે મેં હૈં બેદાર નસીબ
આપ જાગે તો હમેં ચૈન કી નીંદ આઈ હૈ

હાથ ફૈલાએ હુએ દોળ પળે હૈં મંગતા
મેરે દાતા કી સવારી સરે હશ્ર આઈ હૈ

ના ઉમ્મીદો તુમ્હેં મુઝ્દા કે ખુદા કી રહમત
ઉન્હેં મહશર મેં તુમ્હારે હી લિએ લાઈ હૈ

અય ! **'હસન'** હુસ્ને જહાં તાબ કે સદક઼ે જાઉં
ઝર્રે ઝર્રે સે અયાં જલ્વ–એ–ઝૈબાઈ હૈ